

Joanna Lubierska

Współzałożycielka Wielkopolskiego Towarzystwa Genealogicznego „Gniazdo” (2006) oraz stowarzyszenia „Polscy Profesjonalni Genealodzy” (2019), właścicielka firmy genealogicznej „ORIGO”. Zawodowo zajmuje się poszukiwaniami genealogicznymi (dla osób prywatnych) oraz spadkowymi (dla kancelarii prawnych i sądów), prowadzi wykłady z zakresu genealogii dla studentów UAM w Poznaniu i studentów studiów podyplomowych na UKSW w Warszawie, a także prelekcje dla słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku. Autorka ponad czterdziestu publikacji w czasopismach popularnonaukowych i rocznikach genealogicznych dotyczących źródeł w genealogii. Interesuje się historią przedwojennego Poznania i Wielkopolski, architekturą wiejską i obronną oraz szlachtą wielkopolską.

Jakub Wojtczak

Regionalista i historyk, pracownik Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie zajmuje się parametryzacją i promocją. Członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Poznaniu, Polsko-czeskiego Towarzystwa Naukowego oraz Wielkopolskiego Towarzystwa Genealogicznego „Gniazdo”. Sekretarz redakcji czasopisma naukowego „Historia Slavorum Occidentis”, a także redaktor Rocznika wydawanego przez WTG „Gniazdo”. Autor publikacji w czasopismach naukowych i popularnonaukowych dotyczących genealogii, historii Wielkopolski, związków małżeńskich dynastów środkowoeuropejskich. Interesuje się historią Kalisza oraz regionu kaliskiego, genealogią dynastyczną, historią i kulturą Czech.

GENEALOGIA A KULTURA MASOWA. WĄTKI GENEALOGICZNE W SERIALACH, PROGRAMACH TELEWIZYJNYCH I KINEMATOGRAFII

W 2021 r. ukazała się I część artykułu o wątkach genealogicznych w wybranej literaturze polskiej i zagranicznej. W bieżącym numerze chcielibyśmy kontynuować wątek i przedstawić programy telewizyjne, filmy fabularne i animowane a także seriale, w których tematyką wiodącą lub jedną z głównych jest genealogia i/lub szeroko rozumiane powiązania genealogiczne. Podobnie jak w poprzedniej publikacji, tak i w tej skupiliśmy się na krótkim omówieniu wybranych pozycji kinowych i telewizyjnych, znanych szerszej publiczności, z dużą oglądalnością, wielokrotnie

nagradzanych. Zaprezentowana przez nas lista jest subiektywna i niekompletna. Niech stanowi punkt wyjściowy do dalszych poszukiwań wątków genealogicznych w szeroko rozumianej kulturze i sztuce.

Programy telewizyjne i seriale dokumentalne

W latach 2006–2007 Telewizja Polska wyemitowała ośmioodcinkowy program oscylujący wyłącznie wokół tematyki genealogicznej. **Sekrety rodzinne**, bo taki tytuł nosiła ta produkcja, był programem którego główne motto brzmiało: „nikt nie zaskoczy cię tak, jak twoja rodzina”. Prowadzącym został dziennikarz i prezenter telewizyjny Tomasz Kammel. W każdym odcinku gościem był inny polski celebryta, zaś eksperci od genealogii (w tej roli: Waldemar Fronczak, Andrzej Kuziński i Rafał Płoski), po otrzymaniu podstawowych informacji na temat przodków danej gwiazdy, przeprowadzali kwerendy. Widzowie mogli zobaczyć genealogów przy pracy, a więc w trakcie przeszukiwania ksiąg w archiwach i parafiach, na cmentarzach gdzie poszukiwali informacji, w podróży, w trakcie rozmów. Przy okazji pokazywali zawiłości rodzinne i co szczególnie interesowało zarówno widzów, jak i głównych bohaterów programu, odkrywali rodzinne tajemnice i weryfikowali legendy. Widzowie mogli poznać historię rodzinną: Krzysztofa Cugowskiego, Cezarego i Radosława Pazurów, Doroty „Dody” Rabczewskiej, Hanny Śleszyńskiej, Kazimiery Szczuki, Artura Barcisia, Magdaleny i Jerzego Szejbalów, rodziny Stuhrów i Damięckich. Niestety, program nie doczekał się kontynuacji i zaledwie po pół roku zniknął z ekranów telewizyjnych.

„Sekrety rodzinne” były programem opartym na brytyjskim formacie serialu **Who Do You Think You Are?** (pol. *Powiedz mi kim jesteś*, w skrócie: WDYTYA). Mimo, iż w Polsce „Sekrety rodzinne” nie gościły długo na naszych ekranach, WDYTYA doczekało się aż 17 sezonów. Od polskiej produkcji program różni się znacząco. Nie ma głównego prowadzącego i stałych ekspertów. W każdym odcinku spotykamy się z celebrytami pochodzenia brytyjskiego lub tymi, którzy swoją karierę związali z Wielką Brytanią. Schemat wygląda następująco: gość programu opowiada o swojej rodzinie, przytacza wiadomości o których mówiło się w domu rodzinnym lub o tematach tabu, nieporuszanych i pozostających tajemnicą, następnie wyrusza do swoich krewnych (rodzice, dziadkowie, ciotki i wujkowie, starsze rodzeństwo) od których stara się dowiedzieć

czegoś więcej. Po tym wstępie następuje punkt kulminacyjny programu: celebryta wyrusza w podróż śladami przodków, spotykając się z ekspertami w dziedzinie archiwistyki, heraldyki, genealogii, historii danego regionu, wojskowości itp., którzy udzielają mu informacji, posiłkując się źródłami. Program ten cieszy się niezwykle popularnością, o czym może świadczyć fakt że był pięciokrotnie nominowany do Nagrody Brytyjskiej Akademii Telewizyjnej (w kategorii najlepszy serial oparty na faktach 2005, 2007, 2010 oraz najlepszy program cykliczny 2017, 2019). WDYTYA stał się również inspiracją do powstania programów genealogicznych opartych na tym formacie w 18 innych państwach (Australia, Czechy, Dania, Finlandia, Francja, Holandia, Irlandia, Izrael, Kanada, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rosja, Rumunia, Republika Południowej Afryki, Szwecja i Stany Zjednoczone).

W programie pojawiły się również polskie akcenty. W jednym z odcinków amerykańskiej wersji programu, Lisa Kudrow, aktorka i producentka znana głównie z roli ekscentrycznej Phoebe z serialu „Przyjaciele” w poszukiwaniu przodków zawędrowała aż do Gdyni, gdzie mieszka jej rodzina. Z kolei ekspertem w innym odcinku był prof. Krzysztof Marchlewicz, wykładowca na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Pozostańmy w konwencji seriali dokumentalnych. Mówiąc o genealogii w tym kontekście, nie można pominąć produkcji opowiadających o powiązaniach dynastycznych władców europejskich. Do jednej z takich należy z pewnością miniserial dokumentalny **Rodzina Królewska** (ang. *A Royal Family*, duń. *En Kongelig Familie*), wyprodukowany w Danii w 2003 r., składający się z sześciu odcinków¹. Produkcja ta opowiada o życiu i potomstwie króla Danii i założyciela dynastii Glückburgów – Chrystiana IX². Z uwagi na fakt, że jego potomkowie panowali lub panują na wielu tronach królewskich i książęcych w Europie³, jest on powszech-

---

1 Źródło: https://m.imdb.com/title/tt0366045/?ref_=ttco_co_tt (dostęp: 20.02.2022).

2 Chrystian IX (1818–1906), król Danii, książę Szlezewiku-Holsztynu oraz Saksonii-Launemburga, założyciel dynastii Glückburg, ojciec m.in. króla Danii Fryderyka VIII, króla Grecji Jerzego I, królowej Wielkiej Brytanii Aleksandry i cesarzowej Rosji Marii Fiodorownej.

3 Wśród potomków Christiana IX wymienić można m.in.: królową Danii Małgorzatę II, królową Wielkiej Brytanii Elżbietę II i jej męża, zmarłego w 2021 roku księcia Edynburga Filipa, króla Hiszpanii Filipa VI, króla Norwegii Haralda V, króla Belgii Filipa I,

nie nazywany „teściem Europy” lub też „ojcem Europy”. W programie oprócz dokumentów archiwalnych występują również koronowane głowy, bezpośredni descendenci⁴ króla Christiana IX.

Filmy animowane i fabularne

Nie tylko seriale dokumentalne i programy telewizyjne mogą bazować na wątkach genealogicznych. Odnajdziemy je również w produkcjach fabularnych – filmach i serialach. Jednym z pierwszych filmów, jakie chcemy zaprezentować, to wyprodukowany przez wytwórnię Walt Disney Pictures i Pixar Animation Studios amerykański film animowany z 2017 r. – **Coco**. Akcja filmu rozgrywa się w meksykańskiej wiosce Santa Cecilia i opowiada historię chłopca Miguela Rivery, mieszkającego z wielopokoleniową rodziną. Chłopiec kocha muzykę i śpiew, co z nieznanego powodu jest nieakceptowane przez członków jego rodziny. W pewnym momencie, przy okazji uczestnictwa w święcie zmarłych, chłopiec przenosi się do Świata Umarłych, gdzie poznaje... swoich przodków. Film spotkał się z bardzo dobrą reakcją krytyków. Został też wielokrotnie nagrodzony, w tym dwoma statuetkami Oscara: w kategorii najlepszy pełnometrażowy film animowany oraz najlepsza piosenka.

Inną bajką z wątkami genealogicznymi, w której niezwykle ważną rolę odgrywa wielopokoleniowość i więzy krwi, jest animowany film Disneya z 2021 r. – **Encanto** (pol. *Nasze Magiczne Encanto*). Film opowiada o rodzinie Madrigal, zamieszkującej pełen magii dom w urokliwym miejscu zwanym Encanto, ukrytym w kolumbijskich górach. Seniorką rodu jest Alma Madrigal, nazywana w filmie Abuelą (babcią). Oprócz niej zaczarowany dom zamieszkują dwie córki: Julieta i Pepa oraz syn Bruno. Po latach, do córek dołączają mężowie, a na świat przychodzi kolejne pokolenie (każda z córek ma trójkę dzieci). Rodzina Madrigal jest wyjątkowa i inna niż pozostałe. Niezwykłe zdolności Madrigalów przez dziesięciolecia służyły mieszkańcom miasteczka, chroniąc ich, pozwalając się rozwijać i zapewniając dobrobyt. Źródłem magii jest nigdy niegasnąca świeca, którą Alma otrzymała, gdy jej mąż Pedro oddał życie, ratując

---

wielkiego księcia Luksemburga Henryka, ostatniego cara Rosji Mikołaja II czy ostatniego króla Grecji Konstantyna II.

4 Zstępny – każdy kolejny potomek tej samej osoby: dziecko, wnuk, prawnuk, praprawnuk itd. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Zst%C4%99pny> (dostęp: 28.03.2022).

przed najeźdźcami ludzi uciekających z wioski – w tym własną żonę i trójkę nowo narodzonych dzieci. Wszyscy potomkowie Almy posiadają czarodziejską moc, wszyscy oprócz jednej wnuczki, głównej bohaterki filmu – Mirabel. Niestety, moc magii u każdego słabnie, wieczny ogień zaczarowanej świecy wydaje się dogasać i to właśnie ta „zwyczajna” Mirabel postanawia uchronić swoją rodzinę od niebezpieczeństwa. Odniesienia do historii rodziny widoczne są w wielu wątkach filmu, na przykład we wspomnieniach Almy o jej tragicznie zmarłym mężu. Najbardziej wymowna jest znajdująca się w jadalni rodziny Madrigal grafika drzewa genealogicznego, która wielokrotnie pojawia się w filmie. Widzimy na nim wszystkich jej członków – Almę, jej trójkę dzieci i sześcioro wnuków.

Film spotkał się z bardzo pozytywną reakcją krytyków. Zdobył statuetkę Złotego Globu w 2022 r. za najlepszy film animowany, uzyskał trzy nominacje do Nagrody Amerykańskiej Akademii Filmowej (Oscary) w kategoriach: najlepszy długometrażowy film animowany, najlepsza piosenka (*Dos Oruguitas*) oraz najlepsza muzyka oryginalna.

Kolejną produkcją, której warto się przyjrzeć, to z pewnością wyprodukowany rok wcześniej *Lion. Droga do domu*. Film w reżyserii Gartha Davisa jest adaptacją autobiograficznej książki *Daleko od domu* autorstwa Saroo Brierleya⁵. Akcja filmu rozpoczyna się w 1986 r., kiedy pochodzący ze środkowych Indii dwaj bracia, przypadkowo rozdzielają się i jeden z nich, pięciolatek, budzi się ponad 1500 km od domu. Odszukanie rodziny okazuje się niemożliwe, gdyż chłopiec nie zna ani swojego nazwiska, ani poprawnej nazwy miejscowości rodzinnej. W końcu zostaje adoptowany przez parę Australijczyków. Chłopiec szczęśliwie dorasta, kończy studia, realizuje swoje plany zawodowe i marzenia, jednak echa przeszłości nie dają o sobie zapomnieć. Rozwój Internetu sprawia, że ponad 20 lat później, rozpoczyna żmudne poszukiwania biologicznej rodziny. Film był wielokrotnie nominowany do najważniejszych nagród filmowych (w tym sześć nominacji do Oscarów) i spotkał się z przychylnymi recenzjami krytyków. W produkcji możemy zobaczyć takie gwiazdy

---

5 Saroo Brierley (ur. 1981), australijski biznesmen i pisarz pochodzenia indyjskiego, oddzielony od biologicznej rodziny w wieku czterech lat.

jak: Ronney Mara, Nicole Kidman, David Wenham a w roli głównej wystąpił Dev Patel.

Jeśli mowa o adaptacjach filmowych, nie można zapomnieć o dwóch chyba najbardziej znanych seriach filmów – **Władca Pierścieni** oraz **Harry Potter**. Pierwsza z nich, składająca się z trzech filmów, jest adaptacją powieści J.R.R. Tolkiena⁶, druga zaś J.K. Rowling⁷. Każda z nich przesycona jest wątkami genealogicznymi, które szczegółowo omówione zostały w pierwszej części niniejszego artykułu⁸.

W 2015 r. do kin trafił polski film komediowy **Panie Dulskie** w reżyserii Filipa Bajona, będący wariacją, autorskim przedstawieniem kontynuacji losów bohaterów dramatu *Moralność pani Dulskiej*, autorstwa Gabrieli Zapolskiej⁹. Do kamienicy Dulskich przyjeżdża profesor psychiatrii ze Szwajcarii, Rainer Dulsky, który czuje, że coś go łączy z kamienicą. Melania, wnuczka pani Dulskiej, reżyserka filmowa, zaintrygowana historią rodu postanawia przyłączyć się do poszukiwań profesora i odkryć rodzinne tajemnice, a przy okazji zrealizować film dokumentalny o swojej rodzinie. Czy trzeba pisać coś więcej? W główną rolę wcieliła się Maja Ostaszewska, której towarzyszą m.in. Katarzyna Figura, Krystyna Janda, Olgierd Łukaszewicz, Sebastian Fabijański czy Katarzyna Herman.

Seriale telewizyjne

Była już mowa o dynastiach europejskich, nie można więc pominąć jednej z najdroższych produkcji w historii telewizji, brytyjsko-amerykańskiego serialu **The Crown**, opowiadającego o życiu królowej Elżbiety II¹⁰. Pierwszy odcinek ukazuje (w skrócie) wydarzenia z lat 1947–1951, czyli od ślubu Elżbiety z księciem Filipem¹¹, do powrotu Winstona

---

6 John Ronald Reuel Tolkien (1892–1973), brytyjski pisarz oraz profesor filologii klasycznej i literatury staroangielskiej na Uniwersytecie Oxfordzkim.

7 J. K. Rowling (ur. 1965), właśc. Joanne Murray, brytyjska pisarka, scenarzystka, producentka filmowa i telewizyjna.

8 J. Lubierska, J. Wojtczak, *Genealogia a kultura masowa. Wątki genealogiczne w literaturze polskiej i zagranicznej*, Rocznik Śląskiego Towarzystwa Genealogicznego „Parantele” 2021, Rok VI, s. 106–109.

9 Gabriela Zapolska (1857–1921), właśc. Maria Gabriela Janowska, polska aktorka, dramatopisarka, powieściopisarka, publicystka, krytyczka artystyczna i teatralna.

10 Elżbieta II (1926–2022), królowa Wielkiej Brytanii z dynastii Windsorów od 1952 roku, córka króla Jerzego VI.

Churchilla¹² na urząd premiera Wielkiej Brytanii. W późniejszych odcinkach widzimy również retrospekcje, które nawiązują m.in. do kryzysu abdykacyjnego związanego z królem Edwardem VIII¹³ i jego wpływu na życie poszczególnych członków rodziny. Cechą charakterystyczną serialu jest założona z góry wymiana głównej obsady serialu (co dwa sezony), tak aby starzejących się bohaterów grali odpowiednio starsi aktorzy. Chociaż serial pokazuje wydarzenia związane z najnowszą historią Anglii, to jednak zasadniczo fabuła opiera się na historii rodziny królewskiej i często odnosi się do faktów z jej życia. Odniesień do genealogii jest wiele, np. w jednym z odcinków królowa Elżbieta II (w tej roli nagrodzona Oscarem Olivia Colman) wraz z siostrą księżniczką Małgorzatą¹⁴ (Helena Bonham Carter) sprawdzają w Almanachu Burke'go¹⁵ informacje na temat swoich dwóch najbliższych kuzynek od strony matki¹⁶.

Kolejnym serialem, w którym poruszane są wątki genealogiczne, jest brytyjska produkcja **Downton Abbey**. To historia angielskiej rodziny szlacheckiej mieszkającej w zamku, osadzona w realiach początku XX w. Wśród głównych bohaterów możemy wymienić lorda Granthama, jego

---

11 Filip, książę Edynburga (1921–2021), brytyjski książę małżonek, pochodzący z duńskiego rodu królewskiego, mąż królowej Elżbiety II.

12 Winston Churchill (1874–1965), brytyjski polityk, mąż stanu, strateg, pisarz, historyk oraz malarz, dwukrotny premier Wielkiej Brytanii (1940–1945 i 1951–1955), laureat literackiej Nagrody Nobla, uznawany za najwybitniejszego Brytyjczyka wszech czasów wg plebiscytu BBC.

13 Edward VIII (1894–1972), król Wielkiej Brytanii i cesarz Indii od stycznia do grudnia 1936 r. Abdykował w związku z brakiem zgody parlamentu na jego ślub z potrójną rozwódką Wallis Simpson. Po ustąpieniu z tronu otrzymał tytuł księcia Windsoru.

14 Małgorzata Windsor (1930–2002), członkini brytyjskiej rodziny królewskiej, siostra królowej Elżbiety II.

15 Burke's Peerage, Baronetage & Knightage of the United Kingdom (pol. Burkego Parowie, baroneci i rycerstwo Zjednoczonego Królestwa) – almanach szlachecki Zjednoczonego Królestwa, wydawany od 1826, łączący w sobie cechy herbarza i almanachu genealogicznego. Wydawanie almanachu rozpoczął irlandzki genealog John Burke (1787–1848).

16 Nerissa (1919–1986) i Katherine (1926–2014) Bowes-Lyon – córki Johna Herberta Bowes-Lyona, rodzonego brata Królowej Matki Elżbiety, zamknięte w zakładzie dla psychicznie chorych i zapomniane przez społeczeństwo. W Almanachu Burke'go podano sfałszowane daty śmierci (odpowiednio 1940 i 1961), chcąc zatuzować fakt, iż panująca królowa ma dwie niepełnosprawne umysłowo najbliższe kuzynki.

żonę Coreę, trzy córki: Mary, Edith i Sybil oraz matkę, hrabinę wdowę. W pierwszym odcinku dowiadujemy się, iż niedoszły zięć lorda Granthama ginie w katastrofie Titanica, co bardzo komplikuje kwestię dziedziczenia. Wedle ustalonego od pokoleń porządku i regulacji prawnych, dziedzicem włości i spadkobiercą tytułu szlacheckiego może być jedynie męski potomek rodu, zaś lord Grantham ma tylko trzy córki. Zleca on odnalezienie najbliższego męskiego krewnego, który może zostać jego dziedzicem i spadkobiercą. W rolach głównych widzimy takich aktorów jak: Hugh Bonneville, Elizabeth McGovern czy dwukrotna laureatka Oscara Maggie Smith. Serial był wielokrotnie nagradzany, zdobył m.in. trzy Złote Globy oraz piętnaście statuetek Emmy.

Propozycją o nieco innym charakterze jest amerykański serial **Gra o tron**. Ten hitowy przebój, bo tak z pewnością można nazwać tę produkcję, został stworzony na podstawie Sagi *Pieśń lodu i ognia*¹⁷ autorstwa George'a R. R. Martina¹⁸. Krainę Siedmiu Królestw, gdzie odbywa się akcja serialu, zamieszkują skonfliktowane ze sobą rody Starków, Freyów, Targaryenów, Lannisterów, Baratheonów, Tyrellów i wielu innych. Bardzo często bohaterowie nawiązują do swoich przodków, tradycji czy legend rodzinnych. Genealogiczne odniesienia są często podkreślane. Jedna z rodzin, Starkowie, mieszka w siedzibie, w podziemiach której znajduje się rodowa krypta, a w niej spoczywają wszyscy członkowie rodu. Wielokrotnie na potrzeby rozwoju fabuły, wprowadzani są nowi bohaterowie, spokrewnieni z głównymi postaciami. Przy tej okazji, prawie zawsze pokazywane są rodzinne powiązania. Serial cieszył się dużą popularnością na całym świecie i doczekał ośmiu sezonów. Był wielokrotnie nagradzany (m.in. 59 nagród Emmy), a aktorzy w nim grający zyskali światową sławę. Wśród nich można z pewnością wymienić Petera Dinklage, Kita Harringtona, Emilię Clarke, Lenę Headey, Sophię Turner, Nikolaja Coster-Waldau, Charlsa Dance czy Dianę Rigg.

---

17 *Pieśń lodu i ognia* (ang. *A Song of Ice and Fire*) – seria powieści fantasy autorstwa George'a R.R. Martina, zaplanowana na siedem tomów (wydanych zostało do tej pory pięć). Pierwsze tomy ukazały się w nakładzie ponad 24 milionów i zostały przetłumaczone na ponad 20 języków.

18 George Raymond Richard Martin (ur. 1948), amerykański pisarz, twórca science fiction oraz fantasy, wielokrotny zdobywca nagrody Nebula, Hugo, Locus i wielu innych.

W 2019 r. miał premierę pierwszy sezon amerykańsko-polskiego serialu fantasy **Wiedźmin**, stworzonego na podstawie książek Andrzeja Sapkowskiego¹⁹. I choć wcześniej powstała już adaptacja tego cyklu książek²⁰, to z pewnością ten wyprodukowany przez serwis Netflix przyciąga większą uwagę, zarówno przez międzynarodowy zasięg, jak i odpowiednio większy budżet. Akcja serialu przedstawia losy wiedźmina Geralta z Rivii, najemnego łowcy bohaterów, księżniczki Cirilli, czarodziejki Yennefer oraz barda Jaskra. Genealogia w serialu, gdzie główną rolę gra fikcyjny zabójca potworów, jest bardzo ważnym wątkiem fabuły. Główna bohaterka, wspomniana księżniczka Cirilla, jest nosicielką tzw. genu Lary. Lara była elfią czarodziejką i przodkinią Ciri. W serialu w jednej ze scen widzimy drzewo genealogiczne królewskiego rodu, antenatów Cirilli, dzięki czemu poznajemy nie tylko historię tej dziewczynki, ale też jej przeznaczenie. W swych książkach Andrzej Sapkowski niejednokrotnie podkreślał, jak wielkie znaczenie dla fabuły ma Ciri i jej przodkowie.

Na koniec powróćmy do rodzimych produkcji, których tematyka często zasadała się na rodzinnych powiązaniach. Wymienimy tu tylko dwie produkcje, choć wątków genealogicznych, mniej lub bardziej rozbudowanych można doszukać się prawie we wszystkich innych polskich telenowelach. **Złotopolscy** – serial emitowany na antenie TVP2 w latach 1997–2010 opisujący dzieje dwóch gałęzi rodu Złotopolskich. Pierwsza z nich, zapoczątkowana przez Dionizego Złotopolskiego (Henryk Machalica) mieszkała w rodzinnej posiadłości w Złotopolicach, druga zaś, wywodząca się od jego siostry bliźniaczki – Eleonory Gabriel (Alina Janowska) – przeprowadziła się do Warszawy. W serialu poznajemy losy zarówno skłóconego ze sobą rodzeństwa jak i całej ich rodziny – dzieci oraz wnuków. Trudno przybliżyć perypetie choćby niektórych postaci, ale warto zwrócić uwagę na jeden, szczególnie interesujący wątek. Wyemitowany w 2008 r. 1010 odcinek to prawdziwa gratka dla genealogów. Już sam tytuł odcinka – „Tajemnice rodu” jest wiele mówiący. Otóż jedna z bohaterek przeprowadza kwerendę genealogiczną wśród rodziny:

---

19 Andrzej Sapkowski (ur. 1948), polski pisarz fantasy, twórca postaci wiedźmina.

20 W 2002 roku wyemitowany został polski serial telewizyjny „Wiedźmin” w reżyserii Marka Brodzkiego.

„Marcysia, podekscytowana faktem istnienia jeszcze jednej linii rodziny Złotopolskich, próbuje dowiedzieć się o niej czegoś od księdza Leskiego i Eleonory. Eleonora wie tylko, że Złotopolscy wywodzili się z Zakroczymia. Ksiądz Leski mówi jej z kolei, że Konrad Złotopolski zbudował kiedyś dom w Złotopolicach”²¹. W niedługim czasie na ekranie pojawiają się nowi członkowie serialu, będący potomkami Konrada – brata dziadka Dionizego i Eleonory i wspólnie z głównymi bohaterami, postanawiają prześledzić historię rodziny i nawiązać od nowa kontakt. W produkcji mogliśmy zobaczyć plejadę polskich aktorów, m.in.: Kazimierza Kaczora, Pawła Wawrzeckiego, Ewę Ziętek, Annę Przybylską, Annę Dereszowską, Aleksandrę Woźniak, Małgorzatę Rożniatowską czy Andrzeja Piasecznego.

Druga produkcja już przez sam tytuł sugeruje, że akcja będzie oscylować wokół związków rodzinnych. **Klan** – bo o tym serialu mowa – jest najdłuższym pod względem lat, nieprzerwanej emisji i liczby odcinków telenowelą produkcji polskiej (pierwszy odcinek został wyemitowany w 1997 r.). Opowiada historię trzypokoleniowej rodziny Lubiczów, której seniorami są Maria (Halina Dobrowolska) i Władysław Lubiczowie (Zygmunt Kęstowicz), którzy doczekali się piątki dzieci: Elżbiety (Barbara Bursztynowicz), Pawła (Tomasz Stockinger), Ryszarda (Piotr Cyrwus), Moniki (Izabela Trojanowska) i Doroty (Agnieszka Wosińska). W serialu poznajemy historię każdego bohatera, ich partnerów, dzieci, i w późniejszym czasie również wnuków, a także bliższych i dalszych krewnych. Serial nacechowany jest wątkami genealogicznymi, jak choćby wizyty na warszawskim cmentarzu, gdzie spoczywają członkowie rodziny Lubiczów.

Od czasu powstania kinematografii film stał się nieodłącznym elementem życia większości ludzi na ziemi. Być może właśnie dlatego został nazwany „dziewiątą muzą”. I choć zaprezentowane przykłady stanowią niewielki procent oferty kinowej i telewizyjnej z ostatnich kilkunastu lat i dotyczą znanych, popularnych filmów oraz programów polskich, amerykańskich i brytyjskich, uhonorowanych licznymi nagrodami – nie sposób przedstawić całej bogatej oferty niemieckich, francuskich, hiszpańskich i innych stacji telewizyjnych. Od początku historii kina

---

21 Źródło: https://filmpolski.pl/fp/index.php?film=127135_101 (dostęp: 20.02.2022).

genealogia jest wykorzystywana do wzbogacenia wątków fabularnych filmu, a w niektórych przypadkach stała się ich główną dewizą.

W ostatnich latach, kiedy w każdym kraju powstają setki filmów, seriali, etiud itp., twórcy sięgają do historii rodowych, dziejów wsi czy lokalnej społeczności w różnych celach: aby wprowadzić nowe postacie, wytłumaczyć widzom postępowanie bohaterów, dodać pikanterii, ubarwić, zaciekawić historią. Z uwagi na różnorodność środków kultury masowej, temat genealogii jest trudny do opracowania w formie krótkiego tekstu. Nie jest możliwe na bieżąco śledzenie rynku wydawniczego, filmowego czy telewizyjnego we wszystkich krajach. Nawet zawężenie do produkcji angielsko, francusko czy hiszpańskojęzycznych będzie dużym wyzwaniem. Powracanie do historii jest niezwykle popularne, zwłaszcza w ostatnich latach, kiedy zaawansowane technologie, Internet, media społecznościowe w dużej mierze zdominowały ludzką egzystencję. Poszukiwania przodków stały się niezwykle modne i na tyle powszechne, że tematyka kojarząca się z archiwami i żmudnymi poszukiwaniami przeniknęła do literatury, filmografii i programów rozrywkowych. W wielu przypadkach sięgnięcie do rodzinnych wątków okazało się bardzo udanym połączeniem i przyczyniło się do jeszcze większego spopularyzowania genealogii.